

sopotja

Sopotja

glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ
marec 2023, številka 1, letnik 12
ISSN 1848-4360
Reka, marec 2023

Uredništvo:

Jasmina Dlačič, Darko Mohar, Boris Rejec,
Zvonimir Stipetić, Vitomir Vitaz, Marjana
Mirković, Milan Grlica, Vasja Simonič
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Rijeka

Izdajatelj:

Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
slovenskidom@bazovica.hr
zanj: Jasmina Dlačič
www.bazovica.hr
www.facebook.com/KPDBazovica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Rijeka
vsimonic1@gmail.com
zanj: Vasja Simonič

Urednica:

Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Lektorica: Jasmina Vajda Vrhunec
Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Vesna Rožman
Fotografija na naslovnici: Darko Mohar
Karikatura: Bojan Grlica
Tisk: Tiskara Sušak
Glasilo izhaja trimesečno
Naklada je 1.500 izvodov

Glasilo finančno podpirajo:

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu

Primorsko-goranska županija

Mesto Reka

Svet za narodne manjšine Republike Hrvaške

Zveza slovenskih društev na Hrvaškem

Podpinjol 43, 51000 Rijeka

zveza@slovinci.hr

za: Barbara Riman

Slovenski dom KPD Bazovica

tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977

slovenskidom@bazovica.hr

uradne ure:

torek 10.00–12.00, 18.00–20.00 in

četrtek: 10.00–12.00

Veleposlaništvo RS v RH

Alagovićeveva 30, 10 000 Zagreb, RH

Veleposlanik: Gašper Dovžan

tel.: +385 1 63 11 000

faks: +385 1 46 80 387

el. pošta: vzg@gov.si

spletna stran: zagreb.veleposlanistvo.si

Državljanom RS je v nujnih primerih

zagotovljen kontakt z dežurnim

diplomatom:

tel.: +385 98 462 666

iz vsebine

Uvodnik 3

Iz Zveze slovenskih
društev na Hrvaškem 4

Iz društva 9

Iz pouka DPS 18

Literatni kotichek 20

Si-T 20

Pogled z onkraj Snežnika 22

Srečanja 23

Foto kotichek 24

Državljanom RS je v nujnih primerih
zagotovljen kontakt z dežurnim
diplomatom:
tel.: +385 98 462 666

Začetek novega leta je na Hrvaško med drugim prinesel uvedbo evra in vstop v schengen. Slednje je dobrodošla novost, desetletja posebej pričakovana predvsem med rojaki na obmejnem območju in tudi večino prebivalstva na Bistriškem. To bo vsekakor okrepilo vezi na obeh straneh na različnih področjih, nekatere pobude napovedujemo tudi v tej številki. Zveza slovenskih društev na Hrvaškem (ZSDH) nadaljuje prizadevanja za ohranitev slovenščine in njeno širitev v izobraževalne ustanove, spodbuja projekte v tej smeri ter vzpostavlja vezi na področju gospodarstva, predsednica Barbara Riman pa tudi na mednarodni ravni. Razveseljivi so rezultati literarnega natečaja 2022, ki so prinesli odlične odzive udeležencev različnih oblik učenja slovenščine, vse prvonagrajene prispevke pa objavljamo v rubriki, namenjeni dopolnilnemu pouku slovenskega jezika in kulture (DPS). Letos so pred nami manjšinske volitve za predstavnike in svete. Ti v mestih (Zagreb, Pulj, Reka, Split) delujejo že dvajset let, a se zaradi številčnega upada v lanskem popisu slovenski narodni manjšini (SNM) obeta krčenje dosedanjih pravic – o tem sta v RiHubu na Reki spregovorila predsednika svetov SNM na mestni kot na županijski ravni. Hkrati sta javnost povabila na osrednji dogodek ob slovenskem kulturnem prazniku, na gledališko predstavo *Da ne boš sama*, ki je napolnila dvorano Hrvaškega kulturnega doma (HKD) na Sušaku. Rubrika Iz društva spremlja več dogodkov za najmlajše, organiziranih v praznično obarvanem decembru in med počitnicami, od dejavnosti skupin pa med drugim beleži gostovanje mešanega pevskega zbora (MePZ) KPD Bazovica na Vrhnikih, koncert zimzelenih melodij v izvedbi priljubljenega dua, Zdenke in Harryja, ter dejavnost planinske skupine (PS) – predavanja, izlete in pohode ter pobude za oživljanje poti, ki jih meja s Slovenijo ne ovira več. Rubrika Iz pouka DPS prinaša tudi novice iz Gorskega kotarja, Literarni kotichek pa novi pesmi Marije Šenk in Zdenke Kallan Verbanac. Rubrika Si-T namenja pozornost Ustavnemu zakonu o pravicah narodnih manjšin (UZPNM), sprejetem pred dvajsetimi leti, in predstavitvi filma o ohranjanju dediščine. Dragica Jaksetič se v svoji kolumni med drugim ozre na mejo, ki je ni, in na svoje nove delovne izzive, rubrika Srečanja pa predstavlja dolgoletno članico KPD Bazovica in folklorne skupine (FS) Martino Grlica, mlado prejemnico priznanja na proslavi petinsedemdesetletnice društva novembra lani. Obletnice nas čakajo tudi letos, poleg dvajsetletnega delovanja svetov, nekaterih s člani od prvega mandata dalje, mineva tudi trideset let od uvedbe DPS na Reki in v Zagrebu ter enak jubilej oddelka za slovensko knjigo v Mestni knjižnici Ivan Goran Kovačić v Karlovcu. Več o tem pa v naslednjih Sopotjih.

Želimo vam prijetno branje in znova vse, ki pišete pesmi ali prozo, vabimo, da del svojega ustvarjanja predstavite tudi v Sopotjih – vašega sodelovanja bomo zelo veselili. **Uredništvo**

Letos manjšinske volitve

7. maja letos bodo na Hrvaškem potekale volitve za svete in predstavnike narodnih manjšin. Razpisane bodo samo na podlagi podatkov iz popisa prebivalstva leta 2021, ki ne bodo posodobljeni v skladu z volilnim imenikom. Zaradi rezultatov popisa, ki so pokazali velik upad števila pripadnikov manjšin, so v nekaterih enotah lokalne in regionalne samouprave prenehali obstajati pogoji za izvolitev svetov ali predstavnikov, kar je prineslo tudi različne predloge o ohranitvi tako imenovanih *doseženih* pravic in reorganizaciji svetov (močnejšo vlogo ter nižji prag in manjše število članstva).

Drastičen številčni upad beleži tudi slovenska narodna manjšina (SNM) na Hrvaškem in več mest v prihodnje ne bo imelo pravice do razpisa volitev za

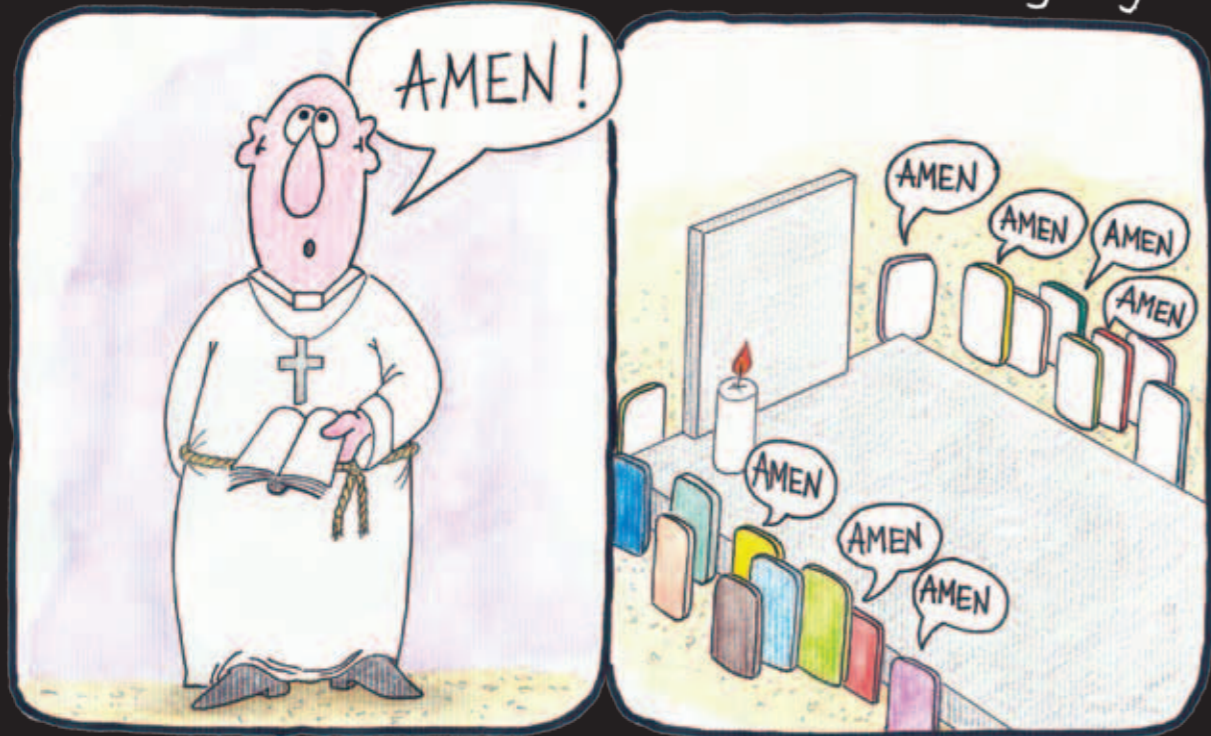
svet (Split) ali predstavnika slovenske narodne manjšine (Poreč, Osijek, Karlovec in Varaždin).

Sveti in predstavniki slovenske narodne manjšine na Hrvaškem zato rojake vabijo k sodelovanju v svetih (seznam društev in svetov je na spletnih straneh ZSDH www.slovinci.hr/ in Sveta SNM Mesta Zagreb www.slovinci-zagreb.hr/si/sveti-in-predstavniki/), in posebej tudi k udeležbi na volitvah! **Marjana Mirković**

Z letošnje seje svetov na mestni in županijski ravni, arhiv svetov

EGON: ZOOM DRUŽABNO ŽIVLJENJE

11. november, Slovenski dom KPD Bazovica

Učenje slovenskega jezika na Hrvaškem, okrogla miza

Reška enota INV, v svoji dejavnosti posebej usmerjena tudi na področje jezika, je v sodelovanju s pristojnim slovenskim ministrstvom organizirala srečanje o učenju slovenščine na Hrvaškem. Poleg vodje enote dr. Barbare Riman so se dogodka udeležili predstavnik slovenskega ministrstva in dober poznavalec te teme Roman Gruden, Alma Ahmetović z Zavoda RS za šolstvo, lektorja za slovenski jezik na filozofskih fakultetah v Zagrebu in na Reki, Simona Gotal in dr. Klemen Lah, učiteljice Vida Srdoč, Simona Mahovič in Lidija Mugoša - Ivica, donedavna koordinatorica pouka slovenščine na obmejnih šolah v Varaždinski županiji Damjana Hliš in mladi raziskovalec, zaposlen na reški enoti INV, Natko Štiglic. Predstavili so svoje delovanje in izkušnje, tudi iz Porabja, ter se ozrli na aktualne

težave in iskali odgovore, kako jih rešiti, predvsem kadrovske vprašanje.

Damjana Hliš je predstavila dobrodošlo novost, delovni zvezek, nastal na pobudo dr. Barbare Riman in ob podpori Vide Srdoč, ki slovenščino na Reki v takšni ali drugačni obliki poučuje že od začetka devetdesetih let, pripravile pa so ga učiteljice slovenščine na obmejnih OŠ v Varaždinski županiji (VŽ): Patricija Bračić, Brigita Fridl, Mateja Krajnc, Nina Žnidarič in Damjana Hliš.

Ob koncu sta Manca Perko in Petra Potočnik iz Bralne značke predstavili novosti in značilnosti tega šest desetletij trajajočega in izjemno uspešnega projekta, vpisanega v uradni Register nesnovne kulturne dediščine. Spremljal ju je dolgoletni sodelavec Zavoda RS za šolstvo Miha Mohor. Srečanje se je končalo z vrsto novih in koristnih spoznanj, zahvalo sodelujočim in pohvalo organizatorju ter dogovorom o podobnem sestajanju tudi v prihodnje. **Marjana Mirković**

Koristno srečanje, foto: Marjana Mirković

Učenje slovenščine na Hrvaškem v šolskem letu 2022/23

Učenje slovenščine je v tem šolskem letu organizirano v petih oblikah: kot **dopolnilni pouk** slovenskega jezika in kulture (DPS) je v okviru desetih slovenskih kulturnih društev (SKD) organizirano v trinajstih krajih (Zagreb, Osijek, Reka, Split, Pulj, Umag, Buzet, Lokve ter Čabar, Prezid, Trstje in Gerovo ter v Karlovcu na daljavo). Druga oblika je **projekt Učenje slovenskega jezika in kulture (USJK) v VŽ**, ki po podatkih učiteljice poteka v desetih obmejnih osnovnih šolah. Tretja oblika je **izobraževanje v jeziku narodne manjšine po modelu C** – ta pouk je organiziran na osnovnošolski (OŠ Pečine in OŠ Kozala na Reki, OŠ Dr. Andrija Mohorovičić v Matuljih in njena PŠ Jušiči, OŠ Klana, OŠ Vazmoslav Gržalja v Buzetu in OŠ Marije in Line v Umagu ter v šolskem letu 2022/23 naknadno tudi na OŠ Milana Langa v Bregani) in srednješolski ravni (Prva hrvaška gimnazija na Sušaku na Reki, Šola za uporabne umetnosti in dizajn v Pulju ter Druga gimnazija v Varaždinu). Kot **izbirni predmet** od leta 2015 poteka še pouk slovenščine v Srednji šoli Čakovec, od šolskega leta 2017/18 pa kot **izvenšolska dejavnost v obliki DPS** za osnovnošolce in dijake tudi drugod v Medžimurju, kot na spletni strani <https://slonahr.splet.arnes.si/> navaja učiteljica (v šolskem letu 2022/23 na OŠ Mursko Središče oziroma PŠ Peklenica in PŠ Hlapičina, OŠ Sv. Martin ob Muri in Gimnaziji Josipa Slavenskog Čakovec; slovenščina na OŠ Selnica pa je po podatkih šole nazadnje zabeležena v kurikulu za šolsko leto 2021/22, za to šolsko leto ni navedena). Občasni tečajji v društvih ali jezikovnih šolah tu niso upoštevani. **Marjana Mirković**

11. november, DZ RS, Cukrarna, Ljubljana

Projekt Mreža Alpe Jadran (M.A.J.) 2022, zaključek

Cukrarna, foto: www.rtvlo.si/MOL/NikRovan

Sklepna prireditve projekta M.A.J. 2022 je potekala v Ljubljani, kjer sta udeležence iz Italije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške v državnem zboru sprejeli državna sekretarka na Uradu Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu Vesna Humar in

predsednica komisije DZ RS za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu Suzana Lep Šimenko.

Po sprejemu so si udeleženci ogledali tudi obnovljeno stavbo Cukrarne, kjer so bila razstavljena dela Michelangela Pistoletta. Prireditve so se udeležili tudi dijaki iz Varaždina in Reke ter tajnica ZSDH Saša Kernjak Zubović. Sklepna prireditve je bila sicer zaključek 5. sezone projekta M.A.J., ki se nadaljuje tudi letos. **Saša Kernjak Zubović**

16.–18. november, Univerza v Ljubljani

Obdobja 41

Letak oblikoval Bojan Grlica

Simpozij Obdobja je osrednje mednarodno znanstveno slovenistično srečanje, ki se ga udeležujejo domači in tuji jezikoslovci, literarni zgodovinarji in teoretiki ter drugi humanisti ter razpravljajo o izbranih jezikoslovnih, literarnih in širših kulturoloških vprašanjih. Organizator je Center za slovenščino kot drugi in tuji jezik pri Oddelku za slovenistiko Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani.

5. december, Slovenski dom KPD Bazovica

Literarni natečaj ZSDH 2022

Drugi literarni natečaj ZSDH, odprt za osnovnošolce in dijake, ki se učijo slovenščine v šolah, društvih ali doma, je bil tokrat na temo znane in priljubljene pripovedke Muca copatarica pisateljice Ele Peroci. Odziv je bil odličan, prinesel je namreč kar petinpetdeset prispevkov, največ (sedemtrideset) iz prve skupine (1.–4. razred OŠ) in enajst iz druge (5.–8. r. OŠ) ter sedem iz srednješolske. Prvonagrajene prispevke objavljamo v rubriki, namenjeni pouku slovenščine.

Objavljamo prvonagrajene prispevke iz vsake skupine, 1.–4. r. OŠ, 5.–8. r. OŠ in srednje šole. Vsem sodelujočim zahvala, nagrajencem pa iskrene čestitke!

Komisija je za najboljše v **prvi skupini** ocenila prispevke, ki so jih napisali: Olja Blažeković (Maček Andro, prvo mesto), drugo mesto si delita Jerolim Grabovac (Maček tat) in Nina Borčić (Muca gasilka), tretje pa Val Stanić (Maček Val) in Margarita Alvir (Muca pisateljica). Predsednica komisije Damjana Hliš je ob tem med dru-

Naslovna tema simpozija Obdobja 41 je bila na Na stičišču svetov: slovenščina kot drugi in tuji jezik, srečanja pa se je udeležila tudi vodja reške enote INV dr. Barbara Riman. V prispevku z naslovom Razlogi za učenje slovenskega jezika na Hrvaškem je spregovorila o položaju slovenščine v razmerah, ko število njenih govorcev upada, hkrati pa narašča zanimanje mladih za učenje. V zaključku med drugim ugotavlja, da je slovenski jezik vse bolj navzoč tudi kot sosedski jezik, veliko mladih nadaljuje izobraževanje v Sloveniji, njihovo vključevanje v pouk slovenščine pa je pomemben del revitalizacije jezika, ki se na Hrvaškem govori v glavnem samo v slovenskih kulturnih društvih, medtem ko ga v javnosti in medijih ni mogoče slišati ali le občasno v oddajah, ki govorijo o narodnih manjšinah. Poudarja tudi pomen učenja slovenščine v okviru vzgojno-izobraževalnega sistema kot pomembnega mejnika v procesu revitalizacije jezika, posledično pa tudi njegovega ohranjanja med pripadniki slovenske skupnosti na Hrvaškem.

Na simpoziju je iz Hrvaške sodeloval tudi dr. Marko Ljubešič s Filozofske fakultete Univerze Jurja Dobrile v Pulju in predstavil prispevek z naslovom Slovenski jezik v kontekstu istrske večjezičnosti. V njem med drugim poudarja, da prav pridobivanje znanja o jeziku in kulturi sosedov v okviru sodobnega poučevanja lahko pri mladih prispeva k bolj odprtemu pogledu na svet in jim zagotovi več možnosti na trgu, z boljšim poznavanjem okolja pa navsezadnje bolje spoznajo tudi sebe.

Zbornik s simpozija je objavljen na spletni strani: https://centerslo.si/wp-content/uploads/2022/11/Obdobja-41_zbornik.pdf

Marjana Mirković

gim zapisala, da so *vsi sodelujoči napisali zelo doživete in izvirne prispevke, v katerih so na svojstven način priredili pravljico o Muci Copatarici.*

V **drugi skupini** je bil najbolje ocenjen prispevek Anje Mikulčić Ilič (Muca copatarica), drugo mesto si delita Petar Mikičić (Črna mačka) in Lena Juričić (Maček brez imena), tretje pa Anamaria Vučković (Muca) in Mihael Križ (Muca copatarica). Kot je rečeno v obrazložitvi, je *tudi v tej kategoriji prispelo kar nekaj izvrstno napisanih besedil.*

Med **srednješolci** je bilo najbolje ocenjeno besedilo Kiare Poseidel (Skrb je lepa čednost), drugo mesto si delita Matej Šoljić (Muca Copatarica) in Michelle Samardžić (Maček Bizi), tretje pa Damjan Mamula (Muca Copatarica) in Luana Luić (Klobčič). V oceni je zapisano: *Tudi srednješolci so nam postregli z raznolikimi in zanimivimi izdelki, s katerimi so pokazali ljubezen do slovenskega jezika, prav tako pa visok nivo znanja.*

Damjana Hliš (v sredini) se redno udeležuje srečanj o jeziku, foto: Marjana Mirković

13. december, Lipica

Zamejska gospodarska organizacija (ZGK)

ZGK obetajoča novost, foto: www.gov.si

Predstavniki Vlade RS in slovenskih organizacij iz Italije, Avstrije, Madžarske in Hrvaške so podpisali sporazum o ustanovitvi Zamejske gospodarske koordinacije (ZGK). Zasnovana je po dobri praksi desetletnega delovanja združenja Agraslo-mak na področju kmetijstva, prva pobuda povezovanja na tem prostoru, ki je zadnja leta sicer zamrla, pa je bila Slovenska

manjšinska koordinacija (SLOMAK), v katero so se leta 2004 povezale krovne organizacije.

Pobudo za ustanovitev ZGK so dali slovenski gospodarstveniki iz avstrijske Koroške, v koordinacijo pa so se vključili Slovenska gospodarska zveza (SGZ) iz Celovca, Slovensko deželno gospodarsko združenje (SDGZ) iz Trsta, Razvojna agencija Slovenska krajina iz Porabja ter Slovensko-hrvaški poslovni klub in ZSDH. Dogodka v Lipici se je udeležila tudi predsednica ZSDH Barbara Riman.

Več: www.gov.si. Marjana Mirković

15. februarja začetek delovanja ZGK

Saša Kernjak Zubović (v sredini) na delavnici, arhiv ZSDH

ZGK je tudi uradno začela s svojim aktivnim delovanjem, in sicer s projektno delavnico v Tehnološkem parku Ljubljana, kjer so se srečali predstavniki partnerskih organizacij. Navzoče je pozdravil koordinator ZGK Feliks Wieser, tudi podpredsednik SGZ, v imenu ZSDH pa se je dogodka udeležila tajnica Saša Kernjak Zubović.

! Povzeto po sporočilu Saše Kernjak Zubović

19. januar, Državni zbor (DZ) RS

Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu, seja

Poslople slovenskega parlamenta, foto: www.dz-rs.si

Komisija za odnose s Slovenci v zamejstvu in po svetu je zasedala na temo Ohranjanje in krepitev uporabe slovenskega jezika med Slovenci v zamejstvu in po svetu.

Seje se je udeležila tudi predsednica ZSDH Barbara Riman. Zaradi pomembnosti teme in dobrega poznavanja tega področja na Hrvaškem – to je med drugim tudi predmet njene profesionalne pozornosti v okviru reške enote INV – je za to priložnost pripravila posebno, pregledno in izčrpno poročilo o razmerah na tem področju na Hrvaškem ter zanj dobila več pohval. Seje se je ude-

ležila tudi Barbara Antolić Vupora, poslanka (SDP) v hrvaškem parlamentu ter dolgoletna aktivna članica v varaždinskem SKD Nagelj in predstavnica SNM Varaždinski županiji (VŽ).

V svojih besedah sta obe poudarili pomen in ohranitev jezika ter skupna prizadevanja za širitev uvedbe slovenščine v šole po modelu C oziroma v obliki izbirnega predmeta, za kar je vsako leto nekoliko več zanimanja, težavo pa predstavlja pomanjkanje učiteljskega kadra. Močno pa se zatika pri uvajanju slovenščine na predšolski ravni, kar je Barbara Riman ponazorila s primerom, da je malček, prvi na seznamu ob pobudi za vrtec na Reki leta 2008, zdaj v prvem letniku fakultete ... Obe sta se zavzeli tudi za obnovitev javnega prevoza med državama, kar bi bilo v pomoč ne le pripadnikom slovenske skupnosti na Hrvaškem, temveč tudi mladim, ki se učijo slovenščine, pri krepitevi jezikovnih in drugih vezi s Slovenijo. Več: www.dz-rs.si

! Marjana Mirković

3. februar, RiHub

ZSDH, Svet SNM PGŽ in Svet SNM Mesta Reka

RiHub, večnamenski prostor v središču Reke, je gostil predsednika slovenskih manjšinskih svetov PGŽ in Mesta Reka, Vasjo Simoniča in Borisa Rejca. Napovedan je bil tudi obisk tajnice ZSDH Saše Kernjak Zubović, ki pa se zaradi nepričakovanih ovir tik pred dogodkom tega ni mogla udeležiti.

Vasja Simonič in Boris Rejec sta v okviru priprav na letošnje manjšinske volitve, ki bodo predvidoma 7. maja, za medije spregovorila o dejavnosti svetov, ki ju vodita več zadnjih mandatov, in jim prenesla nekatere svoje izkušnje. Ozrla sta se tudi na rezultate popisa, ki kažejo močan številčni upad slovenske narodne skupnosti, ki je po mnenju Borisa Rejca posebej zaskrbljujoč tudi na območju Reke. Napovedala sta več dogodkov tudi v prihodnje, ker bi, kot sta med drugim poudarila, med rojaki veljalo povečati doslej zelo nizko volilno udeležbo in vse zainteresirane pritegniti k sodelovanju v svetu na mestni ali županijski ravni.

Tema za medije ni bila zanimiva in je bil odziv skromen, so pa navzoči prejeli gradivo s seznamami in podatki vseh sloven-

skih organizacij na Hrvaškem, ki ga je posebej za to predstavitev pripravila predsednica ZSDH Barbara Riman.

Vasja Simonič in Boris Rejec sta pred bližnjim državnim kulturnim praznikom v Sloveniji na kratko spregovorila še o pomenu 8. februarja nasploh in ob tej priložnosti tudi povabila na osrednji dogodek v počastitev praznika, na gledališko predstavo *Da ne boš sama*, kot darilo slovenskih organizacij rojakom in širšemu občinstvu. ! Marjana Mirković

Vasja Simonič in Boris Rejec, foto: Marjana Mirković

6. februar, Hrvaški kulturni dom (HKD) na Sušaku

Da ne boš sama, gledališka predstava

ZSDH in KPD Bazovica ter sveta SNM PGŽ in Mesta Reka so v počastitev slovenskega kulturnega praznika organizirali gostovanje gledališke predstave *Da ne boš sama*. K ogledu so povabili tudi druga slovenska društva. Odzvali so se številni člani, poleg KPD Bazovica in SKPD Snežnik iz Lovrana predvsem društva iz Istre, prišli pa so tudi obiskovalci iz Slovenije. Obisk je bil nad pričakovanji in dvorana polna, predstava pa je bila sprejeta z navdušenjem in pohvalami nastopajočim.

Da ne boš sama je drama s komičnimi elementi, ki temelji na duhovitem in aktualnem besedilu Selme Parisi, ki se posveča medčloveškim odnosom v bližnji prihodnosti. Ob izzivih hitro starajoče se družbe kot eno izmed možnih rešitev ponudi oskrbo s pomočjo umetne inteligence. Predstavo v izvedbi Kulturno-umetniškega društva (KUD) Jazbec in partnerjev iz Kočevja je režiral Gašper Jarni, da gre za posebej uspešno ljubiteljsko skupino

Igralci navdušili, foto: Marjana Mirković

Tilen Štirn, Suzana Puš in Andreja Mlekuž, foto: Marjana Mirković

pa med drugim potrjuje tudi nagrada tako žirije kot občinstva na festivalu ljubiteljskih gledališč iz Slovenije in sosednjih držav *Čufarjevi dnevi* na Jesenicah ob koncu lanskega leta. Kočevski gledališčniki so prejeli tudi nagrado za najboljši ženski vlogi in najboljšo moško. Kot so ob tem med drugim zapisali na www.rtvsllo.si, je "žirija poudarila, da sta igralki Andreja Mlekuž v vlogi mame in Suzana Puš v vlogi hčere z izredno disciplino in velikim ustvarjalnim zamahom ustvarili izjemen igralski duet, ki je predstavo zaokrožil v vrhunsko celoto ... Andreja

6.–7. februar, Flensburg

Evropski center za manjšinska vprašanja

Navezovanje mednarodnih stikov, arhiv ZSDH

Vodja reške enote INV dr. Barbara Riman je sodelovala na mednarodni delavnici, ki jo je v Flensburgu v Nemčiji organiziral tamkajšnji Evropski center za manjšinska vprašanja (European Centre for Minority Issues, ECMI), raziskovalni inštitut, ki so ga leta 1996 ustanovile vlade Danske, Nemčije in najsevernejše nemške zvezne dežele, Schleswig-Holstein. V devetčlanskem vodstvu ustanove so tudi predstavniki mednarodnih organizacij, OVSE, Sveta Evrope in Evropske unije.

Tema srečanja je bila družbenoekonomska udeležba manjšin v javnem življenju. Pravica do učinkovitega sodelovanja narodnih manjšin v javnem življenju je sicer eden glavnih stebrov varstva manjšin in predmet obsežne pravne in akademske pozornosti, a večina literature o tej temi se osredotoča predvsem na politični in manj na družbenoekonomski vidik. Učinkovito

Mlekuž je vlogo mame oblikovala z veliko mero igralskega občutka in svojemu liku dala osamljenost, žalost, izgubljenost in nemoč v dobi staranja, Puš pa je skrbno in z velikim občutkom za ritem dialoga in odrskega dogajanja na odru oblikovala lik hčerke, ki je na razpotju med ljubeznijo do svoje mame in željo ter nujnostjo po nadaljevanju svojega samostojnega življenja. Igralska kreacija Tilna Štirn v vlogi robota pa je po oceni žirije gibalno dovršena in natančno izpeljana. Človeku brez duše, oziroma tehničnemu pripomočku igralec pridruži odsekan in ritmično dodelan govor, tako njegova podoba postaja vse bolj celostna in verodostojna. Igralec z izjemnim poslušom za soigro pred občinstvom postaja ključni element, ki odpre polje preizpraševanja človeške duše, ljubezni in osamljenosti."

Marjana Mirković

sodelovanje v političnem življenju je neoljčno povezano z možnostjo sodelovanja v družbenem in gospodarskem življenju, zato so na srečanju, kot so med drugim zapisali na Facebook strani ECMI, iskali odgovore na vprašanja, ki zadevajo ta vidik. Poleg izmenjave idej in spoznavanja različnih študij primerov v posameznih državah je delavnica prinesla tudi razpravo o morebitnih prijavah projektov in prihodnjem mreženju na tem raziskovalnem področju.

Dr. Barbara Riman je ob tej priložnosti predstavila predavanje o družbenoekonomski udeležbi pripadnikov slovenske narodne manjšine na Hrvaškem in ga ponazorila s podatki o njihovi zaposlitvi v državnih službah, zdravstveni oskrbi ter pravici do političnega sodelovanja in izobraževanja v slovenskem jeziku. V primerjavi položaja med manjšinami je slovenski ocenjen za pozitivnega, največ pozornosti pa so sogovorniki namenili romski manjšini. Dogodek nasploh je dr. Barbara Riman ocenila kot pomembno in koristno povezovanje na mednarodni ravni ter poudarila, da je šlo obenem tudi za prvo srečanje skupine, ki pripravlja prijavo na evropski projekt o sodelovanju v znanosti in tehnologiji (European Cooperation in Science and Technology, COST). Marjana Mirković

29. november, Slovenski dom KPD Bazovica

Skupščina KPD Bazovica

Na dnevnem redu redne skupščine Društva, ki jo je vodila predsednica Jasmina Dlačić, je bilo načrtovano delovanje v letošnjem letu, vključno s predvideno vsebino in finančnimi stroški.

Vodje posameznih skupin so tako predstavili okvirno načrtovano dejavnost, predsednica pa je med drugim spregovorila o prijavah na razpis Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu za skupino A ter razpis Mesta Reka, v pripravi sta še prijavi na razpis Sveta za narodne manjšine RH in PGŽ.

Skupščina je bila tudi priložnost za podelitev priznanj in zahval ob 75-letnici delovanja KPD Bazovica, ki so bila razgla-

šena sicer na novembrski proslavi v počastitev tega jubileja v Hrvaškem kulturnem društvu na Sušaku. V imenu dolgoletnega, zaslužnega in zelo priljubljenega člana Iva Marušiča sta posthumno priznanje prevzela njegov sin in sestra.

Povzeto po zapisu Sandre Grudenić

Sandra Grudenić, Jasmina Dlačić in Zvonimir Stipetić, arhiv KPD Bazovica

1. december, Narodna čitalnica, Reka

28 let delovanja Slovaške matice na Reki

V okviru sodelovanja z društvi narodnih manjšin na Reki in v županiji se je v imenu KPD Bazovica tajnica Sandra Grudenić udeležila slovesnosti v počastitev dveh jubilejev, 28-letnice delovanja reške podružnice Slovaške matice (SM) in 30-letnice Zveze Slovakov. Ob tej priložnosti je bila v razstavnem prostoru Narodne čitalnice reške mestne knjižnice odprta razstava *Pomembni Hrvati na Slovaškem*, organizirana v sodelovanju SM in Slovaškega kulturnega centra Našice.

SM je na Reki prepoznavno in dejavno društvo, vključeno v krovno organizacijo, Zvezo Slovakov na Hrvaškem (ZSH) s sedežem v Našicah, ki združuje vse podružnice SM in je nastala leta 1992, po izstopu iz dotadanje, leta 1921 osnovane Čehoslovaške zveze. SM na Reki je usmerjena v ohranjanje slovaške kulture in jezika ter narodne dediščine, obeležuje slovaške državne praznike in pomembne obletnice s področja kulture, organizira

tudi različne prireditve, strokovna srečanja, predstavitve knjig, razstave in koncerte, vpeta pa je tudi v sodelovanje med državama, je med drugim zapisano na spletni strani www.savez-slovakia.hr.

Reško društvo od leta 2009 neprekinjeno prizadevno vodi Miroslava Gržinić, tudi predstavnica slovaške narodne manjšine in PGŽ, sedež pa ima v Slovaški hiši, kot so poimenovali svojo lastno zgradbo, v kateri delujejo od konca predlanskega leta. Posebej dejavni sta folklorna in pevska skupina, obe se imenujeta Slovenka, redno pa delujeta tudi likovna in fotografska skupina. Sandra Grudenić, Marjana Mirković

Slovaška matica je dejavno kulturno društvo, foto: www.savez-slovakia.hr

2.–3. december, Slovenski dom KPD Bazovica

Za najmlajše o čričku in mravljičah ter obisk Miklavža

V okviru predpraznično obarvanih decembrskih dni je v društvu potekala zanimiva premiera, predstavitev otroške predstave, zasnovane na besedilo znane basni o čričku in mravljičah, z naslovom Čriček in mravlje (Cvrčak i mravi), v režiji Teatra Oz, ki se oglašuje kot *najmanjše gledališče na svetu*. Bilo je lepo, razigrano in veselo.

Na odru sta se predstavila Zoran Josić v vlogi Črička in Marina Stanger kot Mravlja v statusu kraljice, vojaka in delavke. Predstava je nastala v okviru Teatra Oz, kostumografijo pa je zasnovala Tajči Čekada, znana reška umetnica, dejavna tudi na področju oblikovanja oblačil, performansa, fotografije in videa. Teater Oz je gledališče za otroke, ki je nastalo leta 2007 na pobudo ustanoviteljev in umetniških vodij Antona Železnika in Mihaele Sirotnjak Železnik. Cilj je bil združevati mlade, profesio-

Prireditve za najmlajše vedno dobrodošle, foto: Marjana Mirković

2. december, Krpanov dom, Pivka

Božični koncert ŽePZ Sklad in MoPZ Jeka Primorja

KUD Sklad iz Bakra nadaljuje dejavnosti v okviru projekta *Slovinci, ki so soustvarjali hrvaško kulturno dediščino*, v njem pa sodeluje tudi KPD Bazovica. Tokratni dogodek, koncert božičnih pesmi, je potekal v Krpanovem domu v Pivki in je na spletni strani <https://visitpivka.si> napovedan kot prava glasbena poslastica.

Nastopila sta ženski pevski zbor (ŽePZ) Sklad iz Bakra in moški del zbora Jeka Primorja z Reke, v katerem pojejo tudi rojaki, obe zasedbi zborov pa je vodila dirigentka Nada Matošević Orešković. Pevke so predstavile priredbe znanih božičnih napevov, skupaj z reškim zborom pa še vsakoletno interpretirano *Bakarsko polnočnico*. Gre za štiriglasne tradicionalne hrvaške božične pesmi, ki jih že vrsto let pojejo v Bakru pri slovesnih mašah v božičnem času. Kot zanimivost so na spletni strani še zapisali,

Uspešna predstavitev zanimivega projekta, foto: www.visitpivka.si

10. december, Cankarjev dom, Vrhnika

Povsod je luč, praznični koncert

MePZ KPD Bazovica, ki ga vodi zborovodja Zoran Badjuk, vsa leta sodeluje s številnimi pevskimi zbori v Sloveniji, med njimi tudi z MePZ Ivana Cankarja z Vrhnike. Tokrat se je reški zbor odzval vabilu na praznični koncert *Povsod je luč*. Nastopil je skupaj z vrhniškimi MePZ Ivana Cankarja, katerega zborovodja je Lovro Grom, raznolik in zanimiv repertoar pa je bil poleg različnih pesmi v hrvaščini in italijanščini tudi v znamenju predbožičnih dni. Posebej slovesno je bilo ob koncu, ko sta oba zbora skupaj zapela *Znamenje*, na besedilo Simona Gregorčiča in glasbo Frana Venturinja, pozoren organizator pa je ob tej priložnosti zagotovil tudi krajšo predstavitev KPD Bazovica v programski napovedi.

onalne igralce in avtorje, samostojne umetnike, pedagoge in glasbenike, usmerjene v ustvarjanje svežih, alternativnih in ustvarjalnih projektov za otroke in mlade, je med drugim zapisano na Facebook strani Teatra Oz.

Dan pozneje pa se je tudi v KPD Bazovica ustavil eden od treh dobrih mož, sv. Miklavž, in z darili razveselil otroke. Rekli so, da so bili pridni, pa jim je verjel. Zapeli so mu in zaplesali ob melodijah otroških pesmic.

! Povzeto po zapisu Sandre Grudenić

da je (edino) bakarsko izvedbo te pesmi pripravil in priredil skladatelj Franjo Serafin Vilhar (1852–1928), ki je živel in deloval na Hrvaškem, sin Miroslava Vilharja (1818–1871), slovenskega pisatelja, skladatelja in politika, ki je živel na gradu Kalc v Zgornji Pivški kotlini. Ob tem so še zapisali, da prav ta povezava napoveduje skupna srečanja in nastope tudi v prihodnje.

Program večera je v sodelovanju z Zavodom za turizem Pivka in tamkajšnjo občino organizirala, pripravila in tudi vodila tajnica KPD Bazovica Sandra Grudenić. Poleg zahvale njej in vsem sodelujočim so na omenjeni spletni strani povabili tudi na razstavo v galeriji Krpanovega doma, ki jo je z reprodukcijami del slovenskih mojstrov zasnoval znani fotograf Miljenko Šegulja iz Bakra. V 18. in 19. stoletju so v tem primorskem mestecu delovali znani slovenski umetniki, kot so Valentin Metzinger, Franjo Paver in Janez Šubic ml., katerih mojstrovine še danes krasijo tamkajšnje cerkve.

! Sandra Grudenić, Marjana Mirković

Ivan Cankar, foto: www.visitvrhnika.si

Povsod je luč ...

Ne maram senc, ne trohnobe, ne molka, ne žalosti, ne vzdihovanja! Kaj ni najlepše, z očmi, z ustmi, z vsem telesom sesati vase luč, ki je je toliko na tem svetu, da je človek nikoli ne popije, ne more popiti? Povsod je luč, povsod samo živo življenje, kamor se ozrem; ali pa so moje oči tako ustvarjene ...

Ivan Cankar, *Lepa Vida*, 1912

10. december, Celovec, Vrbsko jezero

Predbožični obisk PS

Pravzaprav je bil tega dne sprva načrtovan nočni planinski izlet na Maj na Učki. Slaba vremenska napoved je načrt spremenila, na hitro so se člani PS odločili za adventni obisk Avstrije, Celovca in Vrbskega jezera. Malo napovedanega dežja in snega takšnega izleta ne bo motilo.

Obisk mesta ki je bilo v 19. stoletju središče slovenske kulture s prevladujočimi slovenskimi prebivalci in v katerem je med drugimi slovenskimi intelektualci in umetniki deloval tudi France Prešeren, je vsekakor bil tudi poučne narave. Danes je Celovec glavno mesto avstrijske Koroške in v njem živi več kot desetina koroških Slovencev.

20. december, Slovenski dom KPD Bazovica

Hribi v letih kovida in likovna razstava

PS KPD Bazovica je planinsko leto znova zaključila na tradicionalen način, s pregledom dela skupine, tokrat v kar preteklih treh letih (2019, 2020 in 2021), saj epidemija prej ni dovolila posameznih predstavitev. Obenem je to bila tudi priložnost, da pridne članice likovne skupine na ogled postavijo svoje delo.

Na predstavitvi – pripravil jo je vodja PS Darko Mohar – je bilo v dvorani društva navzočih tudi več članov drugih planinskih društev z območja Kvarnerja, a tudi iz Slovenije. Predstavitvi je sledila razstava, odprla jo je vodja likovne skupine Tihana Karlovič, na ogled pa so bila dela iz gline, ustvarjena na urah keramike pod vodstvom Nives Žarković, in lesorezi na temo panjskih končnic, nastali pod mentorstvom Tihane Karlovič.

Dogodka se je med drugimi udeležil dolgoletni planinski prijatelj PS in društva, Vilko Papler iz Golnika na Gorenjskem, s soprogo Bredo. Ob tej priložnosti je strnil svoje vtise v zapis, za katerega se mu zahvaljujemo in želimo še veliko planin-

Prireditve je vodila Mirjam Suhadolnik, organizirala pa sta jo pevsko društvo Ivana Cankarja in istoimenski zavod z Vrhnike. Potekala je ob obletnici smrti velikega rojaka Ivana Cankarja. V številnih dogodkih ob tej priložnosti so se več dni tudi tokrat zvrstile še druge prireditve, od koncerta, razstave in predstavitve zbornika do gledaliških predstav in odprtih vrat Cankarjeve spominske hiše Na klancu, pomembnega kulturnega spomenika v mestnem središču Vrhnike.

Več: <https://visitvrhnika.si> | Marjana Mirković

Sprehod ob Vrbskem jezeru, po mestu Vrba in tudi po ulicah starega dela Celovca ter adventno vzdušje so dali izletu poseben značaj, ki ga je dodatno popestrilo sneženje na proti proti domu. Vsekakor bo te kraje treba obiskati tudi v toplejših letnih časih. | Darko Mohar

Ob Vrbskem jezeru, foto: Branka Radišić

skih stikov s PS KPD Bazovica: *Z Bredo sva šla najprej na Veprinac. Parkirala sva pri pokopališču, ob cerkvi sv. Marka. Pritisnila sva žig Opatijske planinske obhodnice in se ob dvanajstih odpravila proti vasi Vedež in od tam na Orljak (706m), se vrnila v vas in šla še na drugo stran na Majkovac (853 m). Vse skupaj štiri ure hoje. Nato sva se odpeljala na Poklon, kjer je bil planinski dom zaprt. Zato pa je bilo vse razsvetljeno na bližnjem Centru za obiskovalce Poklon, naravnega parka Učka, in bližnji gostilni, kjer sva tudi privezala dušo in telo. Ker je bilo do predavanja še dovolj časa, sva obiskala še stare prijatelje v Opatiji (ki so seveda hoteli, da prenočiva pri njih), nato sva šla na Darkovo predavanje. Bilo je zelo zanimivo, na nekaj slikah sva bila tudi midva in so spomini živo mrgoleli ... Nato smo*

Po predavanju še likovna razstava, arhiv Lidije Tuškan Mohar

šli v zgornje prostore v galerijo, kjer so bili razstavljeni izdelki likovnikov Bazovice – keramika na mizi in lesorezi panjskih končnic na stenah. Tudi Darko nama je ponudil prenočišče, pa sva se morala zahvaliti, ker so drugi dan obveznosti doma. Tista ura in tričetrt za vožnjo pa tudi ni huda, čeprav je bila hudo gosta megla od Kastva do Pivke. Cestnino bi lahko zadnjič plačala v kunah, pa jih nisva imela. Sicer pa že povsod vzamejo evre, v gostilni in na cesti.

Bil je lep dan, kljub sivemu vremenu. Deževalo (kljub napovedi) ni, le razgled je trpel. Učke sploh nisva vide-la, pa odbleska sonca na morju Kvarnerja tudi ne, vse ostalo je bilo krasno. Še posebej druženje s starimi znanci ob sladica in pijači v galeriji ... | Darko Mohar

19. januar, PD Snežnik, Ilirska Bistrica

Meja se je odprla, obnova Poti prijateljstva Snežnik - Snježnik

Pot prijateljstva Snežnik – Snježnik sta ustanovili in svečano na Snježniku odprli 6. julija 1975 takratni planinski društvi Ilirska Bistrica iz Ilirske Bistrice in Platak z Reke. Pot je prehodilo in za nagrado dobilo značko več kot tisoč obhodnikov. Po osamosvojitvi dveh držav je pot prekinila meja, ki jo je bilo mogoče prestopiti samo na uradnih mejnih prehodih. Čeprav sta slednika ustanoviteljev, PD Snežnik iz Ilirske Bistrice in Hrvaško planinsko društvo (HPD) Platak z Reke, njima se je povezovalni dejavnik priključila PS Bazovica, v letih 2011, 2015 in 2017 organizirali pohode, ki naj bi osvežili spomin na nekdanjo povezanost reških

S sestanka vodstev PD Snežnik in HPD Platak, foto: Darko Mohar

20. januar, Slovenski dom KPD Bazovica

Damjan Slabe: Gore v štirih letnih časih, predavanje

Po dolgem času so planinci KPD Bazovica na Reki na sedežu društva, v Slovenskem domu, spet organizirali predavanje z gorniško tematiko. Tokrat je gostoval dr. Damjan Slabe, alpinist in alpinistični inštruktor, turni smučar, fotograf, ki se je goram zapisal že v osnovnošolskih letih. V slovenskih gorah ima preko petsto vzponov, od teh dvajset prvenstvenih, večkrat pa je obiskal tudi tuje gore, v zadnjih letih predvsem v okviru turno smučarskih odprav (Durmitor, Slovaške Tatre, Lefka Ori na Kreti, Gran Sasso, Škotske gore, Zahodne Alpe, povzpel se je na Elbrus in smučal z vrha Ararata, večkrat obiskal kanadsko Skalno gorovje). Na njegovih turah doma in po svetu ga zvesto spremlja fotoaparati. Tokrat se je odločil pokazati posnetke iz domačih gora, posnete v vseh štirih letnih časih. Dr. Damjan Slabe občasno objavlja v Planinskem vestniku, zaposlen je na Zdravstveni fakulteti Univerze v Ljubljani, kjer se strokovno ukvarja s področjem prve pomoči. Obiskovalci predavanja so lahko uživali v prekrasnih posnetkih z najlepših koncev slovenskih gora, a pri tistih, ki so te kraje sami prehodili, je privabil na plan marsikateri lep spomin, skrit v najglobljih možganskih koticah.

V napovedi predavanja je dr. Damjan Slabe med drugim zapisal: *Glede na to, da živimo v svetu, ki se nenehno spreminja, je prepričanje, da lahko ostajamo enaki ali da se vselej izognemo spremembi, nekaj med utvaro in zablodo (S. Peck). Svojevrsna milost je, da živimo v podnebni pasu, kjer imamo štiri letne čase in kjer lahko tako rekoč vsakodnevno opažamo spremembe v*

in bistrških planincev, je pot samevala, a njeno infrastrukturo je uničil čas.

Po vstopu Hrvaške v šengensko območje je končno prestop meje postal formalnost oziroma je prehajanje prosto, in prišel je čas za obnovo Poti prijateljstva. Vodstva PD Snežnik, HPD Platak in PS KPD Bazovica so se na prvem letošnjem sestanku v Ilirski Bistrici dogovorila, da bodo pot ponovno označili z markacijami in smerokazi, manjkajoče dele vpisali v kataster planinskih poti in obnovljeno pot svečano odprli na začetku julija letos. Podporo za te načrte je sta zagotovili krovni planinski organizaciji Slovenije in Hrvaške. Vezi planincev z obeh strani meje bodo tako dobile nov zagon, a prelepi gozdovi Snežniškega in Gorskega kotarja nove obiske.

| Darko Mohar

naravi. Narava nas prav preko letnih časov uči tudi našega lastnega spreminjanja. To še toliko bolj velja za gore, ki nas vedno znova preizkušajo.

Po predavanju so si obiskovalci ogledali razstavo del likovne skupine KPD Bazovica na temo *Karneval*. Gre za prikaz pustnega časa, likovna skupina, ki deluje pod vodstvom umetnice Tihane Karlovič, pa je s tem izborom februarja lani sodelovala tudi na mednarodnem ekstemporu na Ptuj. | Darko Mohar, Marjana Mirković

Predavatelj in vodja PS, foto: Lidija Tuškan Mohar

27. januar

Občni zbor PD RTV Ljubljana

Občni zbori društev so priložnost za pregled strojenega v preteklem letu, najava delovanja društva v prihodnje in predvsem druženje s prijatelji! Za vodjo PS KPD Bazovica pa je občni zbor prijateljskega PD RTV Ljubljana bila priložnost, da spomni na to, koliko let že društvu sodelujeta in da najzaslužnejšim podeli priznanja. Ta so v KPD Bazovica na Reki pripravili ob dvajsetletnici PS in petinsedemdesetletnici delovanja društva. Priznanji sta si predvsem zaslužila Marjeta Keršič Svetel, leta 2008 pobudnica sodelovanja obeh društev, in Brane Krebs, tedanji predsednik PD RTV Ljubljana. Po njegovi upokojitvi je vodenje društva prevzel Veliša Lazovič in nadaljeval dobro sodelovanje. Lani je bila za

ново predsednico izvoljena Vesna Marn in njej je vodja PS KPD Bazovica izročil priznanje za celotno društvo PD RTV Ljubljana.

Večer se je iztekel v obujanju spominov in tudi delanju načrtov za naprej. Prvo skupno akcijo bosta društvu izpeljali verjetno že v marcu! | Darko Mohar

Vodja PS podelil priznanje Vesni Marn in Marjeti Keršič Svetel, foto Brane Krebs

28. januar, Korte pri Izoli

Srečanje vodnikov in mentorjev MDO PD Primorske

Srečanje vodnikov in mentorjev Meddruštvenega odbora (MDO) PD Primorske je potekalo v Kortah pri Izoli. Zbralo se nas je kar devetindvajset, med njimi tudi trije iz PS KPD Bazovica, Jadranka in Zoran Bistričič ter moja malenkost.

Na začetku srečanja sta nas pozdravili predsednica PD Izola Mateja Tomažič in predsednica MDO PD Primorska Marija Kuhar. Srečanje in druženje smo nadaljevali s sprehodom po krožni tematski poti in si ogledali tudi prazgodovinsko najdbišče Kaštelir nad Kortami. Leži na skrajni južni vzpetini dolgega grebena in predstavlja eno od večjih prazgodovinskih naselbin v slovenskem delu Istre, kjer so ljudje živeli v času od poznega ne-

olitika do rimske dobe. Vse to nam je strokovno opisala in predstavila turistična vodnica gospa Slavica Hrvatin.

Srečanje se je nadaljevalo z druženjem pri kosilu in se zaključilo s sestankom, na katerem je bila za novo vodjo vodniških odsekov MDO PD Primorske izbrana Mirjam Frankovič Franetič.

| Milivoj Filipović

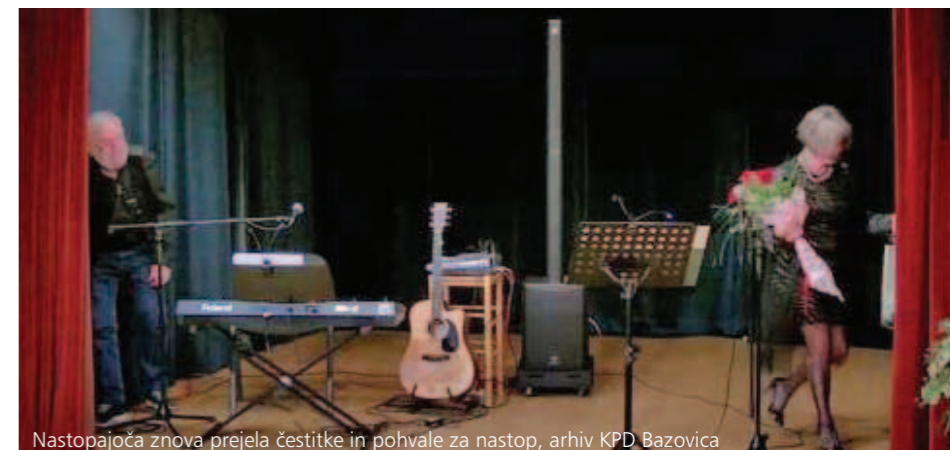
Kaštelir, foto: Zoran Bistričič

4. februar, Slovenski dom KPD Bazovica

Zimzeleno, Zdenka Kallan Verbanac in Ivan Harej – Harry

To soboto je bila dvorana društva ponovno polna. Na koncertu *Zimzeleno (Evergreen)* v izvedbi priljubljenega dua glasbene skupine Mimo ritma, pevke Zdenke Kallan Verbanac in umetniškega vodje skupine glasbenika Ivana Hareja – Harryja, je bilo lepo, bilo je magično, čustveno in veselo. Mnogi obiskovalci so prišli iz Istre, nastopu pa so poleg članov KPD Bazovica prisluhnili tudi predstavniki slovaške in madžarske manjšine na Reki. Zdenka in Harry sta bila odlična kot

Nastopajoča znova prejela čestitke in pohvale za nastop, arhiv KPD Bazovica

vedno in nestrpno se pričakuje njun naslednji koncert, so zapisali na Facebook strani KPD Bazovica.

Za vse, ki si koncerta niso mogli ogledati, so v KPD Bazovica poskrbeli za prenos v živo (hvala!) in pozneje še za posnetek, dostopen na naslovu: <https://www.youtube.com/watch?v=d9RbTem6lwU>. Tako lahko vsi zainteresirani znova uživajo v raznovrstnem repertoarju uspešnic iz različnih obdobij, od let med obema vojnama in Franka Sinatre, šestdesetih in Elvise Presleyja do sedemdesetih, in v vrsti priljubljenih melodij, tudi filmskih, zapetih v italijanščini, angleščini in slovenščini. Med slednjimi sta seveda tudi nepogrešljivi *Dan ljubezni* in – kot

20.–24. februar, Slovenski dom KPD Bazovica

Zimske delavnice

Tudi med februarskimi šolskimi počitnicami so kot del programa, namenjenega najmlajšim, v KPD Bazovica organizirali delavnice za otroke, stare od pet do dvanajst let. Odziv je bil tokrat nekoliko manjši kot sicer, zbralo se je deset osnovnošolcev, ki so teden preživeli ob različnih dejavnostih. V sodelovanju z vzgojiteljicama iz bližnjega Doma Kvarner je več dni potekala likovna in ustvarjalna delavnica, na kateri so nastali, kot je povedala tajnica društva Sandra Grudenič, čudoviti dežniki in obešalniki. Otroci so se veliko igrali in zabavali, hkrati pa se pripravljali tudi na *predstavo*. Ob koncu programa so zadnji dan na odru v pristrčnem nastopu uprizorili ljudsko pripovedko o Mojci Pokrajculji. Njeno vlogo je odigrala Paola Turkalj,

Srečanje prineslo zanimive izdelke, pristrčen nastop in nova prijateljstva, arhiv KPD Bazovica

23. februar, Odprta ljudska univerza Augustin Vivoda – Narodna knjižnica in čitalnica Buzet

Dotaknuti nebo – K zvezdam, predstavitev knjige

V okviru sodelovanja z društvom Lipa v Buzetu je vodja PS KPD Bazovica v tamkajšnji knjižnici predstavil svojo knjigo *Dotaknuti nebo – K zvezdam*. Navzoče je pozdravil knjižničar Mirjan Flego, povezovalka dogodka Eva Ciglar, ki je program zasnovala in je sicer tudi večletna učiteljica DPS v Buzetu, pa je uvodoma spregovorila o povezovanju društev na Hrvaškem in predstavila dejavnost SKD Lipa, ki je lani praznovalo petnajst let delovanja. Obiskovalce sta nagovorila tudi predsedujoča obeh društev, Boris Grželj iz SKD Lipa in Jasmina Dlačič iz KPD Bazovica.

O knjigi in avtorju je spregovorila Eva Ciglar in med drugim poudarila njegovo sposobnost povezovanja, zahvaljujoč kateri že več kot dvajset let ohranja skupaj PS in žanje uspehe, prepo-

vedno za dober konec – *Slovenija, od kod lepote tvoje*. Posebej velja omeniti, da je Zdenka Kallan Verbanac vsakič predstavila avtorje pesmi in njihove najbolj znane izvedbe umestila v prostor in čas, kot zanimiv dodatek pa je lepo vpletla tudi več svojih spominov, med drugim tudi na večdesetletno sodelovanje s Harryjem. Upajmo, da na njun naslednji koncert ne bo treba (pre)dolgo čakati.

Marjana Mirković

Lisico Nina Kljenak, Volka Natali Bazina, Medveda Dorian Bucci, Zajčka Adora Mustić, Risa Sven Bačić, Leva Andro Stipetič in Žirafa Eni Šneler. Kot naratorica je na pomoč priskočila članica mladinske skupine Michelle Samardžić, ki je skupaj z vrstnico Evo Lončarić pomagala pri poteku delavnic nasploh.

Program je zasnovala Sandra Grudenič v sodelovanju z Andreo Šlosar, nekdanjo učiteljico slovenskega jezika po modelu C v osnovnih šolah Pečine na Reki in Dr. Andrije Mohorovičiča v Matuljih ter PŠ v Jušičih in Klani, vodila pa je tudi urice slovenščine za najmlajše v KPD Bazovica. Andrea Šlosar je zdaj zaposlena v turizmu na otoku Pagu, zelo rada, in če le more, pa se, kot je povedala, občasno vključi v delavnice v društvu, da tako na določen način ohranja stik s poučevanjem in otroki, kar pri svojem sedanjem delu zelo pogreša.

Naslednje delavnice v društvu bodo na programu med velikonočnimi počitnicami v aprilu. Marjana Mirković

znane na obeh straneh meje in v krovnih planinskih organizacijah Slovenije in Hrvaške. Povedala je, da PS poleg pohodništva in planinstva deluje tudi na kulturnem in prosvetnem področju, organizira razstave, predavanja in izobraževanja. Vse to je z leti ustvarilo izjemno bogat arhiv slikovnega in drugega gradiva, poleg zakladnice spominov, kar je vse klicalo po takšni ali drugačni ohranitvi. Iz želje, da se vse doživeto strne in zapiše, je nastala zajetna knjiga v slovenščini in hrvaščini, iz katere sta besede recenzentke Ivane Eterović in avtorja predgovora

Jože Andreja Miheliča prebrala udeleženca DPS v Buzetu, Tomislav Jelenković in Deni Šestan.

Sledil je zanimiv pogovor z avtorjem o knjigi, v kateri se, kot je poudarila Eva Ciglar, prepletajo tri zgodbe: o malem Prekmurcu, ki ga življenje pošlje na različne strani, med drugim tudi v hribe, o KPD Bazovica in njegovi PS, in o kraju, v katerem živimo. Darko Mohar je na kratko spregovoril o svoji življenjski poti, vključitvi v KPD Bazovica, planinskih podvigih in pisanju knjige. Kot je med drugim še povedal, mu je v veliko oporo in navdih družina, soproga Lidija in sin Andrej s soprogo in hčerkico Milo, novo in najmlajšo članico PS.

IZ PLANINSKE SKUPINE

18. december, Lučaj nad središčem mesta na najvišji točki Reke

Če bi bila samo meter višja, bi Pleš, najvišji vrh na območju Reke, bila gora. Tako pa s 499 metrov ostaja le 'kucelj'. No, primorski gozd le 'nekaj metrov' od središča Reke omogoča samotne sprehode, a kar nekaj točk ima zelo lep razgled, proti Grobniškemu polju in kaštelu Grad Grobnik na eni strani in na Kvarner, Učko in Čičarijo na drugi. To območje je bilo ob koncu druge svetovne vojne kraj hudih bojev za osvoboditev Reke, o čemer priča tudi kamniti spomenik, piramida na Lubanu, posvečena osvoboditeljem mesta.

PS KPD Bazovica si je pot od Lubana čez Pleš do ceste iz Saršonov do Trnovice in nazaj izbrala za zadnji izlet v letu. V večtedenskem deževnem času so imeli še srečo z vremenom, saj je to bil edini dan, ko je nad Kvarnerjem sijalo sonce. Lagoden sprehod, vzpon na Lončevo grižo in

Z branjem odlomkov iz knjige je pogovor lepo popestrila udeleženka DPS Marinela Rumin, kulturni program pa je izpolnil glasbeni nastop vokalistke Zdenke Majcan in klavirista Roberta Širola. Povzeto po zapisu Eve Ciglar

Darko Mohar, Eva Ciglar, Jasmina Dlačič, Mirjan Flego in Boris Grželj, arhiv KPD Bazovica

Na Lončevi griži, foto: Darko Mohar

tam razgledna točka nad Saršoni, s katere je lep razgled čez vse Halubje oziroma območje občine Viškovo in na Grobniške Alpe. V manjšem kamnolomu pod njo – tam enem izmed mnogih nekdanjih –, je postavljena zbirka orodij, ki so jih uporabljali kamnolomci, *kavadorji*, in kamnoseki, pa tudi več slik v olju na platnu z motivi Halubja.

Lepo dopoldne se je izteklo s krajšim druženjem na Lubanu in željo, da bi bilo v naslednjem letu čim več takšnih dni!

Darko Mohar

1. januar, *Mlado leto na Vojake* ohranja tradicijo

Že več kot petnajst let se planinci Istre in Hrvaškega primorja prvega dne v letu opoldan zberejo na Vojaku, najvišjem vrhu Učke. Srečati prijatelje, zaželeli vsem srečo, zdravje in varen korak v gorah v novem letu je osnovni namen pohoda, ki ga organizirajo člani PD Opatija, zadnjih nekaj let v sodelovanju s PD Lisina in PD Knezgrad. Tudi letos se je na Vojaku zbralo več kot sto petdeset planincev, kljub megli in slabi vidljivosti. Med njimi je tudi bilo deset članov PS

KPD Bazovica. Pesem in malo penine je pomenilo, da v novo leto PS vstopa z veliko pozitivne energije in novim zagonom. Po jubilejnem letu 2022 z veliko realiziranih dogajanj sledi leto, ki naj ne bi bilo nič manj pestro! Darko Mohar

Mlado leto na Vojake, foto: Darko Mohar

8. januar, Istra vedno presenetli

Še ena tradicija PS, ki traja. Že več kot sedemnajst let so izleti v neznano Istro prvo nedeljo v novem letu. Kljub dolgotrajnemu obiskovanju te majhne pokrajine, čez katero mejijo Italija, Slovenija in Hrvaška, je še vedno izredno veliko kotičkov, ki jih je treba videti, zavonjati in shraniti v spomin. Posebna so seveda tudi srečanja z domačim, pridnim istrskim človekom, ki še naprej gradi svojo deželico, tako kot so to vekomaj počeli njegovi predniki. Niti letos ni bilo drugače. Silvina in Ago sta popeljala poln avtobus članov PS in njihovih prijateljev v okolico Vodnjana, kjer so najprej obiskali enega tamkajšnjih kmečkih turizmov, katerega osnovna dejavnost je ovčjereja in pridelovanje ovčjega sira. O kakovosti končnega izdelka, sira, pa pričajo

številne zmage na tekmovanjih. Pridelovalec je kljub številnim težavam v preteklosti našel svoje mesto na domači zemlji.

Na poti proti Rovinju je sledil obisk srednjeveškega mesteca Bale in vzpon na hribček Sveti Mihovil z ostanki cerkvice, posvečene temu svetniku. Veliko predpostavka je o tem, da je na hribčku stala tudi predantična utrdba, na njenem mestu pa pozneje zgrajen samostan, v katerem je živel blaženi Julijan, frančiškan, rojen v Balah in zavetnik mesteca, katerega relikvije so pokopane v tamkajšnji župnijski cerkvi. Razgledi s hribčka so enkratni, predvsem proti Rovinju in rovinjskim otokom. Tudi Bale ležijo nižje v dolini, kot na dlani. Ob poti na vrh dominira velik hrast, ob katerem je lepo vsesti se in premisliti o sebi in svojem bivanju na tem svetu.

Kot običajno, se je izlet zaključil v Banih pri Pazinu, s pokušjo istrskih dobrin ter z malce pesmi in plesa. Za upati, da bo zagon, ki ga je PS KPD Bazovica dobila na začetku leta, potrajal in da bo pridobljena pozitivna energija prinesla veliko dobrega celotnemu društvu. **Darko Mohar**

Sveti Mihovil, foto: Darko Mohar

21. januar, Zimski izlet na Kičej nad izvirom Rječine

Na Kičej, foto: Darko Mohar

Star slovenski pregovor pravi Ne mraz grejemo nos! Tisto soboto to ni veljalo za deset članov PS in njihovih gostov, ki so se pri temperaturi malo pod ničlo podali na pohod iz Studene pri Klani na 606 metrov visok Kičej, vrh, izpod katerega na dan privre reška kraška lepota, Rječina. Že samo ime Studena (mrzlota, op. ur.) pove, kakšna je tam klima. Tokrat je še za povrh pihala močna burja, ki je na grebenih kar razmetavala planince. Kljub vsemu so se povzpeli na skalnat vrh, ki z več sto metrov visoke skale pada v dolino Rječine. V globeli je tekla zapenjena Rječina, daleč na obzorju je sneg prekril Učko. Bivanje na vrhu in uživanje v razgledih ni dolgo trajalo, hitro so se umaknili v zavetje bukovega gozda. Veselju po opravljeni turi ni bilo konca, saj so vsi pokazali, da so še vedno grajeni iz trdnega materiala in da še lahko uživajo v naravi takšni, kakršna je, včasih mila in pohlevna, drugič pa pokaže svojo divjo plat. **Darko Mohar**

29. januar, Tečaj hoje v zimskih razmerah na Sviščakih in Snežniku

Zima se je končno prikazala. Še pred enim tednom je kazalo, da bo tradicionalni tečaj hoje v zimskih razmerah na Sviščakih potekal v blatu. No, blato spada včasih tudi v zimske razmere! Potem pa se je le prikazala zima. Pot proti vrhu Snežnika je zasula z velikimi količinami snega, vse je bilo belo. Še koča na Snežniku je izgledala kot iglu! Na koncu se je prikazalo še sonce in s svojo svetlobo pokrajino spremenilo v pravljico.

Tečaj je opravljen uspešno, večina udeležencev se je povzpela na vrh. Iz PS KPD Bazovica sta sodelovala dva člana, iz PD Opatija pa okrog petnajst. Tudi gorski reševalci iz Ilirske Bistrice so bili zadovoljni z udeležbo in tudi z uspešnostjo tečajnikov. Tokrat so se bolj posvetili reševanju izpod snežnega plazu in tudi ugotavljanju

nevarnosti plazov. Tokrat v skoraj idealnih razmerah. Za konec je sledila še analiza tečaja v planinski koči na Sviščakih. Nasvidenje do naslednjega leta! **Darko Mohar**

Zimski tečaj v idili snežniških gozdov, foto: Ivan Eterović

12. februar, Slapovi reke Reke

Sodelovanje se nadaljuje, kot skupni izlet Obalnega PD in PS KPD Bazovica je bil že lani dogovorjen obisk slapov reke Reke v dolini globoko pod Sočergo na slovensko-hrvaško meji. Zanimivemu izletu so se priključili še tržaški planinci ter tudi člani PD Snežnik iz Ilirske Bistrice in PD Postojna in kar naenkrat se je zbralo več kot 100 primorskih planincev. Izlet je postal mednaroden! Organizacijo so tokrat prevzeli člani Obalnega PD, kar je pomenilo da bo vse

odlično organizirano. Pa še vreme se nas je usmilo, mraz je popustil in pohod je tako potekal v zelo lepem vremenu s prekrasnimi razgledi na Slavnik in naprej na zasnežene vrhove Alp z ene strani. Z druge je pohodnike privabila lepota Reke in njenih številnih slapov. Kraška lepota se je pokazala v najlepši luči. Posebna krajina v okolici Sočerge je tudi nekaj imenitnega. Kot je rekel predsednik Obalnega PD Aldo Zubin, so to kraji, v katerih še divji prašiči morajo uporabljati GPS-naprave, da se znajdejo!

Na koncu sta sledila še druženje v Sočergi in dogovor o naslednjih srečanjih, ki se bodo to pomlad vrstila kar eno za drugim. **Darko Mohar**

Ob reki Reki, foto: Điljo Arbula

Dejavnosti v Gorskem kotarju

27. novembra nas je v okviru DPS v Prezidu obiskala lutkovna skupina Luki, gledališka sekcija KUD Kisovec iz Zagorja ob Savi. Uprizorili so avtorsko lutkovno predstavo *Strah* in z njo razveselili otroke, ki so se tudi dejavno vključili v njeno izvedbo: lutke so spodbujali k interakciji in doživeto odgovarjali na vsa zastavljena vprašanja, na koncu pa se še podružili in fotografirali z lutkami in igralci.

6. decembra smo v gasilskem domu v Prezidu pripravili miklavževanje za otroke, ki obiskujejo DPS v Prezidu, Čabru, Trstju in Gerovem. Najprej so se udeležili delavnice o polstenju božičnih kroglic iz volne, ki jo je vodila Vesna Jakič iz društva Ruta s Cresa. Po delavnici nas je obiskal sv. Miklavž in otrokom

razdelil darila, oni pa so mu zapeli več pesmic. Druženje smo zaključili s sladki in sokom. Izvajanje programa sta omogočila SKD Gorski kotar in Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.

8. decembra smo s predšolsko skupino otrok v Trstju izdelovali jaslice za razstavo v Sloveniji, na prireditvi Božični Vojnik. Jaslice so izdelali sedemletni Noah, petletniki Rea, Nika, Hanna in Arian ter triletni Noel. Pomagale so tudi mamice, Sara Matijašević, Jasmina Matijašević in Tanja Poje. Pobudnica za izdelavo jaslic Saša Kovač je delo tudi vodila, pri izdelavi pa sem pomagala tudi sama s svojim sinom.

20. decembra smo praznični program sklenili z delavnico in peko božičnega kruha. Posebej nas je razveselila še novica, da je bil naš Mihael Križ na Literarnem natečaju ZSDH nagrajen s tretjim mestom za svojo pesmico o Muci Copatarici. **■** Mirjana Žagar, učiteljica DPS v Čabru, Prezidu, Trstju in Gerovem

Pestre dejavnosti z najmlajšimi, arhiv Mirjane Žagar

8. december, Skupnost Italijanov Circolo, Pulj

SKD Prešeren na otroškem festivalu večkulturnosti

Na prekrasen dan smo se z otroki iz SKD Prešeren iz Lokev odpravili na naš prvi nastop. In to ne kakršnegakoli, temveč na večkulturni otroški festival v Pulju!

Učenci DPS v Lokvah so nastopili skupaj s člani Male šole slovenščine iz SKD Istra iz Pulja, na nastop pa jih je pripravila učiteljica Darja Čubrić. V dvorani Circolo smo po prijaznem sprejemu gostiteljev iz puljskega društva nestrpnost pričakovali začetek prireditve. Nastopajoči so nas očarali s pesmijo in folklornimi plesi, potrudili so se pokazati tudi del kulture in ne samo jezika.

Podmladek lokvarskega društva, arhiv Daniele Marković

Naši dragi otroci, Leo Stojanović ter Matija in Marko Maras, so se tako vživeli v deklamacijo Levstikove pesmi *Psiček laja hov, hov, hov*, da jim je uspelo nasmejati tudi najmlajše. Njihov nastop je potekal gladko in zares smo bili ponosni. Žal nam je samo, da nismo prišli v večjem številu, ker nas je zdesetkala gripa. Da, dobra stara gripa!

Bilo je čudovito, zato velika hvala vsem, ki festival prirejajo že vrsto let, saj je resnično lepo videti tako različne kulture, zbrane na enem mestu. Tudi naši otroci, polni lepih vtisov, si želijo, da bi nastopili tudi letos, in po prireditvi smo si obljubili, da se vidimo znova ob letu osorej. Veseli smo, da smo bili del tega festivala. Želeli bi si še več takšnih dogodkov.

Sicer pa smo v SKD Prešeren v Lokvah v adventnem času pripravili več delavnic, skupaj z otroki smo izdelovali božične okraske, pekli medenjake in sejali pšenico za sv. Lucijo ter obiskali in obdarili tudi najstarejše člane društva.

■ Povzeto po zapisu Daniele Marković

Literarni natečaj ZSDH 2022

Objavljamo prvonagrajene prispevke iz vsake skupine, 1.-4. r. OŠ, 5.-8. r. OŠ in srednje šole. Vsem sodelujočim zahvala, nagrajencem pa iskrene čestitke!

V prvi skupini je s tekočo zgodbo in obsežnim besediščem najbolj prepričala Olja Blažeković, ki je skozi svojo pripoved predstavila, da je treba pred določenimi dejanji premisliti.

Maček Andro

Nekoč v starih časih je živel maček Andro. Bil je potepuh. Iskal je hrano v smeteh in bil je srečen, če je kje našel kakšno drobtinico. No, enemu barbi je bil ta maček všeč in ga je vzel k sebi. Skupaj sta se igrala in jedla kosilo. Enkrat je barba dal mačku hrano in zaspal, maček pa je šel ven loviti metulja. Metulj je letel daleč proč od hiše in Andro mu je sledil. Ko se je utrudil, je videl, da se je izgubil. "Kje pa sem?" se je spraševal. Zdi se mi, da sem zašel in zdaj sem spet potepuh. Prišli so volonterji in ga dali v kletko. Ko se je barba prebudil, ni mogel najti Andra. "Ali me je zapustil?" se je spraševal. "Ali sem bil slab lastnik? Morda se je izgubil?" Barba je odšel v azil in tam zagledal mačka. Bila sta presrečna, ko sta zagledala eden drugega.

■ Nauk: Premisli, preden kaj storiš!

Olja Blažeković, 2. r. OŠ Pečine, Reka

V drugi skupini je najbolj izstopalo besedilo Anje Mikulčič Ilić, saj je pokazala bogato besedišče ter dober občutek za pripovedovanje in povezovanje zgodbe, pri pisanju uporabila različna slogovna sredstva in upoštevala tudi zgradbo besedila.

Muca copatarica

Ko sem bila majhna punčka, mi je mama pred spanjem velikokrat pripovedovala pravljico o mucu copatarici. Tako kot večina majhnih otrok tudi jaz nisem zvečer pospravljala copatk in sem zjutraj z bosimi nogicami stopicala po hiši in jih iskala. Še posebej so bila radostna zimska jutra in priprave za vrtec. Cela družina je bila zgodaj pokonci in je vsak z veseljem igral svojo vlogo. Baka je copatke iskala med rjuhami, obračala je vzglavnike in dvigovala odeje na vseh posteljah. Očka je odpiral in zapiral predale in omarice v spalnici, dnevni sobi in kuhinji. Mama se je sprehajala po stanovanju, gledala pod postelje in mize ter pokimavajoč z glavo, s širokim nasmehom na licu šepetala "...copatke, copatke, kam ste se skrile?..." In kaj sem delala jaz? Veselo sem vzklikovala in se smejala, ploskala sem z ročicami in pomagala družini pri iskanju mojih porednih copatk. Vsakič so copatke bile na drugem mestu in je mamica vsakič znova razlagala copatkam, da bi morale biti pod posteljo ter da ni v redu, da pohajajo po stanovanju.

Ko sem postala malo starejša, nisem več potrebovala pomoč družine pri iskanju copatk, ker so se nehale same sprehajati po stanovanju in sem jih vedno našla pod posteljo.

Naenkrat sem razumela, da svoje stvari ne rabiš iskati in jih vedno najdeš samo, če jih redno pospravljaš na svoje mesto. Tudi danes, ko nekdo omeni mucu copatarico, se moji spomini

prebudijo in me vrnejo v čas ko sem bila majhna punčka. Igrica iskanja copatk mi je prinesla veliko zabave in nahranila moje srce z veliko ljubezni ter veliko bolj kot katerakoli igrača.

■ Anja Mikulčič-Ilić, 7. r. OŠ Marija in Lina, Umag

Med srednješolci se je na prvo mesto uvrstila Kiara Posedel, ki je s prvoosebno pripovedjo, bogatim besediščem in tekočo pripovedjo priredila izhodiščno pravljico.

Skrb je lepa čednost

Živjo, otroci! Jaz sem Luka in to je moja kratka zgodba o dnevu, ko sem izgubil in našel svoje copate.

Nek večer pred spanjem nisem pospravil svojih copat in naslednje jutro jih ni bilo več prav nikjer. Preiskal sem celo hišo, ampak zaman. Bila je zima, zelo me je zeblo in tisto jutro sem zajtrkoval v postelji. Čez dolgi dve uri je prišla moja prijateljica Lara in mi prinesla svoje rožnate copate, da sva lahko skupaj šla v gozd iskat moje. Iskala in iskala sva, in ko je že tema počasi prihajala skozi krošnje, sva našla hišico, nad vrati katera je pisalo Muca Copatarica. Hiša je bila majhna in je imela rdečo streho in rdeče rože na oknih. Notri je bilo veliko copatov in dišalo je po rožah. Za mizo je sedela gospa muca, ki je popravila moje modre copate. Bili so brez ene same luknjice in še nikoli niso bili tako čisti. Nadel sem si jih in moje noge so bile spet tople, vendar mi je rekla, da jih od zdaj naprej moram redno pospravljati. Prijazno me je opozorila: "Če jih ne boš pospravil, ti jih bom spet vzela in ti jih nikoli več ne bom dala nazaj." Zahvalil sem se ji in z Laro sva odšla domov, ker je res že bilo pozno in starše je zagotovo že skrbelo. Lari sem se zahvalil za pomoč, mamici pa sem pokazal svoje nove stare copate in ji povedal, da sem se odločil, da bom od danes naprej bolj skrben in odgovoren.

Od tedaj vsak večer pospravljam svoje copate in svetujem ti, da enako počneš tudi sam, sicer ti jih bo Muca Copatarica vzela in jih dala tistemu otroku, ki bo zanje lepo skrbel.

■ Kiara Posedel, 3. r. oddelka splošne gimnazije na Srednji šoli Buzet

Prijubljeno pripovedko je ilustrirala Ančka Gošnik Godec

Srečno v novo leto

Novo leto nam je prispelo,
naj bi bilo zdravo in veselo.
Da srečno v miru živimo,
da se vsakemu dnevu veselimo.

V šengen smo dospeli,
valuto evro smo sprejeli.
Meje so se odprle,
zapore so se podrle.

Lepše nam bo hoditi v svoj kraj,
ravno tako potem vrniti se nazaj.
Počutimo se kot včasih prej,
ko med name ni bilo mej.

Imamo valuto kot naši rojaki,
naj bi tega imel dovolj vsaki.
V novem letu pa zdravja predvsem
želim prisrčno vsem dobrim ljudem.

■ Marija Šenk, Reka, 9. januarja 2023

Kapljica v valovih morja

Zapuščajo me moči,
matrajo nespече noči.
Bolijo roke, bolijo prsti,
nekako vse po vrsti.
Megli se mi pred očmi,
v ušesih šumi, v glavi vrti.
Zapušča me sluh, se večja trebih.
Hrepenim po mladosti,
bližam se starosti.
Hitijo leta, nič boljšega se ne obeta.
Tako bog naredi,
da vsak dan bolj pešajo moči.
Zaspim ...
Pačem v objem mesečine.
Srebrni utrinki se igrajo, lesketajo,
na morski površini v nočni tišini,
galebi tiho mrmrajo ...
Od nekod čujem zastrašujoč glas:
"Prah si in v prah se povrneš".
Odmeva, povrneš, ne vrneš ...
Ne, neee, vpijem jaz na ves glas.
Nočem biti praaah,
hočem biti kapljicaaa,
kapljica v valovih morjaaaaaa ...

■ Zdenka Kallan Verbanac

1.–2. december, Zagreb

Prvih dvajset let Ustavnega zakona o pravicah narodnih manjšin (UZPNM)

Ob dvajsetletnici sprejetja UZPNM je potekalo mednarodno znanstveno in strokovno srečanje, na katerem so med drugim sodelovale vse štiri pravne fakultete na Hrvaškem (Zagreb, Reka, Split in Osijek) ter vrsta znanstvenih in strokovnih imen iz več evropskih držav in teles. Konferenca je bila po plenarni predstavitvi (Mednarodni instrumenti OZN, Sveta Evrope ter Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (OVSE) o varstvu pravic narodnih manjšin: pogled v prihodnost) organizirana v okviru osmih tematskih panelov. Vključene so bile teme, kot so politična zastopnost in cilji manjšinske politike v RH (integracija, asimilacija, getoizacija), izobraževanje v manjšinskih jezikih in pisavah, ohranjanje manjšinske identitete v času globalizacije ter kako RH uresničuje mednarodne standarde in izpolnjuje priporočila svetovnega odbora za spremljanje Okvirne konvencije za varstvo narodnih manjšin (OKVNM) in odbora strokovnjakov za Evropsko listino o regionalnih ali manjšinskih jezikih (ELRMJ).

UZPNM je sicer na normativni ravni zelo zgleden dokument, ki pa se niti po dveh desetletjih v praksi še vedno v glavnem ne uresničuje. Po sprejetju je prinesel več novosti (vzpostavitev Sveta za narodne manjšine, zastopstvo v saboru in na lokalni ravni ter obliko manjšinske samouprave s sveti in predstavniki, določeno vidnost manjšin v javnem in družbenem življenju), vprašanje pa je, koliko se je položaj samih pripadnikov manjšin dejansko izboljšal. Kar zadeva slovensko skupnost, pa tudi sicer, je korak naprej storjen v glavnem le na področju izobraževanja. **Marjana Mirković**

Darko Šonc vsa leta član Sveta za narodne manjšine, foto: Marjana Mirković

9. februar, Zagreb

Svet za narodne manjšine

Svet za narodne manjšine RH je razpravljal o predlogih za programe, ki so jih manjšinske organizacije prijavile na Javni razpis za uresničevanje kulturne avtonomije na področju informiranja in založništva ter ljubiteljske kulture in prireditev, sofinanciranih s sredstvi državnega proračuna RH v letošnjem letu.

Predlagana so sredstva v skupnem znesku 9.807.963,68 evrov, ki je v primerjavi z lanskim višji za več kot 15 %. V državnem proračunu so v okviru dejavnosti Sveta za narodne manjšine RH v ta na-

men načrtovana in zagotovljena sredstva v znesku 7.764.846,00 evrov, kar je za dobro petino več kot lani. Več: www.nacionalne-manjine.info ■ **Marjana Mirković**

S seje, foto: www.nacionalne-manjine.info

24. februar, Mestna knjižnica, Delnice

Varuhi dediščine, dokumentarni film

V knjižnici je potekala premiera dokumentarnega filma *Čuvari baštine – Varuhi dediščine*, ki ga je posnel Rasim Karalić, avtor, ki že več kot tri desetletja živi in dela v Delnicah in je poznan po dokumentarnih filmih z izrazito socialnim značajem. V njegovih filmih nastopajo ljudje, ki so navajeni trdega in neobičajnega dela, snema filme o posameznikih z obrobja in filme z etnološko tematiko, ki je vezana na stare obrti. Znan je njegov dokumentarec s spomini preživelih na koncentracijsko taborišče Kampor na Rabu, film o furmanih v Bosni, pa tisti o obdelovalcih lesa, polharjih, zapuščenih vaseh in njihovih zadnjih prebivalcih ... Posebno pozornost posveča obmejnemu območju Hrvaške in Slovenije.

Konec leta 2022 je dokončal dokumentarni film *Čuvari baštine – Varuhi dediščine*, ki govori o skrbi za kulturno dediščino obmejnega območja ob reki Čabranki in zgornji Kolpi v Palčavi šiši – zasebni in javno dostopni muzejski zbirki v Plešcih. Prek intimnih pogovorov s članoma dveh generacij družine Čop - Smole film pripoveduje zgodbo o njihovi skrbi za dediščino, ki je rezultat zavzetega nadaljevanja dela prednikov in odkrite privrženosti lokalnemu prostoru – prostoru na obeh straneh meje, katerega kulturno dediščino so stoletja soustvarjali Slovenci, Hrvati in kočevski Nemci. Palčavi so nekdanje bogato hišo svojih prednikov tudi v najtežjih časih ekonomskih in političnih razmer uspeli ohraniti

za svojo domovino. Z marljivim delom, odstiranjem že pozabljenih preteklosti, obnovo starih stavb domačije in številnih, tudi na prvi pogled manj vrednih predmetov iz življenja tamkajšnjih ljudi omogočajo prenos lokalne kulturne dediščine naslednjim generacijam.

Odziv na predstavitev filma, zanimivega za širši krog gledalcev, je bil odličen, enako kot film in vsebinski pogovor o njem, ki ga je z Rasimom Karalićem in Markom Smoletom vodil novinar Marinko Krmpotić.

■ Povzeto po zapisu Marka Smoleta

Marinko Krmpotić, Marko Smole in Rasim Karalić, arhiv Marka Smoleta

Čez mejo, ki je ni

Pozdravljeni, dragi prijatelji!

Odkar ni več mejne kontrole, sem bila le enkrat čez mejo (žal!). So pa načrti zato zelo veliki! Peljati se po vsaki cesti na vašo stran, kjer sem se prej morala ustaviti pri znakih za državno mejo in omejeno gibanje. Na primer v "vali" v snežniških gozdovih, tam, kjer je bil nekdanj hotel in zraven skakalnica. Ta, ki je stala menda na hrvaški strani in s katere se je skakalo v Republiko Slovenijo. Pa s Sušaka na Lisac. Pa skozi Dleto proti Klani in iz Klane na Gomance. Mune–Starod? Čim prej! Golac–Vođice? Takoj, ko zacveti pomlad. Mi lahko predlagate še kakšno pot?

Jaz vam (oziroma Darku Moharju) predlagam, da se čim prej skupaj odpravimo na skupen čezmejni pohod. Že prvič tradicionalni in povem vam, da že prvič z zelo številnimi udeleženci. Planinsko društvo Snežnik bo (verjamem, da skupaj z vašo planinsko sekcijo) obnovilo pot (podrobnosti ne poznam) Snežnik–Snježnik. Teh devet ur hoda bi bilo za prvič prehudo. Morda po kaki poti čez mejo v ali iz Klane? Pa spotoma še ovinek na Pliš? Ne sanja se mi, kje je ta Pliš, samo spomnim se lepe fotografije z njega, že pred leti objavljene v tem časopisu.

Kmalu bo objavljen razpis za Interreg Slovenija–Hrvaška. Na tej strani meje, ki je ni več,

že sanjamo o naši/vaši planinski poti Julijani, ki bi jo vključili v kak projekt. Morda bi se lahko imenovala Snežka. Tako kot naša gorenjska pot Julijana s 17 celodnevni etapami, po kateri lahko prehodiš nezahtevne poti kroga, ki objame naše Julijske Alpe.

Lani sem jo prehodila od Kranjske Gore do Bohinjske Bistrice, letos naprej, navzgor in navzdol v Baško grapo, Posočje in čez italijansko stran spet do Kranjske Gore, da bo krog sklenjen. Morda pa se naslednje leto že odpravim na pot Snežko iz naše Bistrice čez Snežnik v Gorski kotar, Risnjak, Učko ... *U šumi sa pogledom na more?*

Imam novico za vas. O njej sem molčala vso jesen, zdaj pa vam jo povem. Saj veste, za nami so volitve, tudi v Bistrici imamo novega župana, dr. Gregorja Kovačiča. Malo "poguglajte", pogledajte na (FB) spored naše TV Galeje, na YouTube, pa ga boste spoznali. Ko me je lani poklical, ali bi "šla" na njegovo listo, nisem razmišljala in takoj dahnila "Da!" Kdaj, če ne zdaj? Bistrica, speča Sneguljčica, ne čakaj na maj! Podporo komu, če ne njemu?! Tudi na Dedka Mraza ni računati, saj ta nikoli ne pride. *Ap-cap!* sem se znašla na listi. V politiki! Ne da bi sploh pomislila, kam to človeka lahko pripelje! In kam me je? Z Gregorjem in našo listo GREMO! smo 4. decembra na volitvah ob zelo veliki podpori naših ljudi z vseh koncev občine odločno zmagali in zdaj sem, kjer sem – zaposlena na Občini Ilirska Bistrica. Delala bom, kar znam, vesela, da v svojem kraju. Na primer kak nov čezmejni projekt. Ali pa tri. V vsakem primeru

pa bo potrebno novo učenje. Z veseljem! Pa seveda novi izzivi. Na primer ta, kako oblikovati skupnost. Želimo si delati, kot se pod Snežnikom še ni delalo: transparentno, v sodelovanju z občani in občankami, z vključevanjem strokovnjakov, upoštevanjem mnenj in pametnih predlogov. Ne želim si občine, ki bi jo politika vodila kot menedžer svoje podjetje, želim si občine, v kateri bi politika gradila skupnost. Tudi vi ste lahko del te skupnosti. Zdaj, ko smo tako rekoč enotni prostor, še toliko bolj.

Hm! Zdaj sem čisto zares pred to konkretno nalogo. Odpreti (seveda s sodelavci) ljudem "občino", spodbujati ljudi k sodločanju. In veste kaj, s tem sploh ni tako zelo enostavno začeti. Počutim se, kot da imam zavezane roke. Vidim, kam moram iti, vidim, s kom moram iti, a se ne morem premakniti z mesta. Kot da imam roke in noge zavozlane. Malce se tudi bojim. Bom znala? A govorim si: lepo počasi. Korak za korakom iz malega raste veliko *i nigrdar ni tak bilo da ni nekak bilo*, pak *ni vezda ne bu da nam nekak ne bu* (Krleža). Kjer je volja, je pot. In pika!

Ali koga zanima, kaj berem? Poleg dobrih slovenskih primerov dobrih praks graditve skupnosti eno krasno knjigo eminentnega slovenskega umetnostnega zgodovinarja Tomaža Brejca – *Čas prebujenja, Slovenska umetnost 1880 – 1918*. Krasnica knjiga, lucidno napisana, polna slik, kipov, fotografij ipd. naših umetnikov, ki so v knjigi živo predstavljeni v tedanjem časovnem in prostorskem kontekstu. Nisem nek slikarski navdušenec, sem čisto povprečen poznavalec ter tu in tam uživalec umetniških del, a ta knjiga je krasna. Ob njej si z užitkom odpočijem od še tako družbeno pomembnih aktualnih in skupnosti potrebnih domačih nalog. V tishini na kavču, kjer ni treba spreminjati sveta. Ha, ha! Vi pa imate v hrvaški jezik prevedeno knjigo Erike Fatland *Sovjetistan*. Priporočam!

Zdaj čakam na predlog za čezmejni pohod. Prvič na primer od nas do vas, drugič od vas do nas. Čez mejo, ki je ni.

■ Dragica Jaksetič
dragicajaksetic@gmail.com

KPD Bazovica je ob lanskem jubileju podelil posebno priznanje triindvajsetim zaslužnim članom, *ki so s svojo voljo in delom v Bazovici vtisnili poseben pečat*. Med peterico, ki ga je prejela že na svečani prireditvi, je bila tudi 35-letna Martina Grlica, vpisana v društvo ob rojstvu in z več kot četrto stoletja aktivnega članstva v FS. Martina Grlica je po izobrazbi diplomirana bibliotekarka in informatičarka, zaposlena v knjižnici pravne fakultete na Reki, v službo pa se vsakodnevno vozi iz Pulja, kjer zadnja leta živi v partnerski skupnosti.

Med pogovorom, ki je potekal pred redno tedensko vajo FS, se je ozrla na svoje prve spomine v društvu, študijska leta v Ljubljani in sedanjo dejavnost v KPD Bazovica: "V društvo prihajam, odkar pomnim, vse izhaja iz družine. Moja starša sta dejavna od mladih let, očetova družina pa sploh in tudi moji prvi spomini so na prireditve v dvorani, ko sedim med občinstvom in gledam, kako nona Boža in nono Pepi pojeta v zboru. Na odru vidim tudi naju z Anjo (Rizman, op. ur.), kako pri petih letih *pleševa* malo desno in malo levo ter skušava ujeti korak v otroški folklorni skupini, ki jo je vodila baletna plesalka v reškem gledališču Sonja Kern Svoboda. Spomnim pa se tudi, da je oče, ki skrbi za tehniko, včasih to urejal skrit za zavesami in nam, otrokom, se je zdelo imenitno, da smo se prikradli tja, plezali po vsem mogočem in ga motili."

Martina Grlica pravi, da je vedno rada plesala, folklori in drugim plesom, pozneje organiziranim v društvu, je ostala zvesta do konca srednje šole: "Uživala sem v vseh ritmih, plesali smo tudi latinskoameriške plese, standardne, na jazzovsko glasbo in hip hop. Študij v Ljubljani je za nekaj let prekinil vaje, ob vrnitvi na Reko pa sem se znova vključila in od tedaj redno sodelujem. Ples je moja ljubezen, poseben občutek je, ko si na odru in se prepustiš glasbi. Dobro se tudi razumemo, družimo se, potujemo na gostovanja, lepo se imamo ..." Pravi, da zdaj najraje pleše primorski ples – kot novost v skupini ga je skupaj s koroškim plesom postavila Anja Verderber. Je malo pestrejši, živahnejši in vizualno zanimivejši.

V osnovnošolskih letih je bila vključena tudi v dramsko recitatorsko skupino, pozneje mladinsko in planinsko, obiskovala pa je tudi dopolnilni pouk slovenskega

Martina Grlica: "Vzgajana sem v dveh kulturah, obema pripadam enako"

jezika in kulture, ki ga je prvih petnajst let v društvu prizadevno poučevala mag. Marija Donadić: "K pouku sem redno hodila v času osnovne šole, pozneje nekoliko manj zaradi številnih obveznosti v šoli, a spomini na učiteljico in pouk so lepi, kot na vse druge aktivnosti v društvu. Poznali smo se vsi, v društvu smo otroci iz več družin preživljali veliko prostega časa, pogosto skupaj tudi silvestrovali, s starši, nonicami in nonoti. Veliko nas je bilo in res je bilo veselo ..."

Odločitev za študij v Ljubljani je bila pričakovana: na Reki takrat ni bilo študija bibliotekarstva, Zagreb je bil *daleč*, odhodu v Slovenijo je botrovalo tudi to, da je tam že študiral brat, poleg tega je poznala jezik in je kot večletna aktivna članica društva prejela tudi slovensko štipendijo in bila sprejeta v študentski dom: "Zelo sem vesela, da sem lahko študirala na filozofski fakulteti. Na moji smeri, bibliotekarstvo in informatika, sem bila edina tujka, a glede tega ni bilo ovir. Sam študij je zelo kakovosten in zadovoljna sem s pridobljenim znanjem. Na delovnih mestih na Reki, kjer sem delala pred redno zaposlitvijo, so mi knjižničarji večkrat rekli, da se pri mojem delu opazi pozitivna razlika v primerjavi z drugimi diplomanti, ker *imam dobro teoretično podlago*."

Po vrnitvi na Reko je v nadaljnjem izobraževanju na tamkajšnji filozofski fakulteti pridobila magistrski naziv, ves čas iskala redno zaposlitev, tri mesece pa je bila celo tajnica v KPD Bazovica: "Brat je ostal v Ljubljani, mene pa je vlekel nazaj na morje. Nisem zdržala v Ljubljani, čeprav je bila zaradi službe to tudi nekakšna rezervna možnost. Redno zaposlitev sem namreč dolgo čakala, od leta 2012 sem se sedem let prijavljala na različne zamenjave, a samo v svoji stroki, od mestne knjižnice v Opatiji in univerzitetne knjižnice na Reki do reške pravne fakultete, kjer delam zdaj. Če človek noče odstopiti od tega, da želi delati to, za kar se je šolal, je iskanje službe prava borba. S sedanjim delom, ki je zelo

raznoliko in razvejano ter obsega stalno izpopolnjevanje in udeležbo na delavnicah, pa sem zelo zadovoljna, spodbudna in zanimiva je tudi komunikacija z uporabniki, tako s študenti kot s profesorji." Martina Grlica je del svojega znanja namenila tudi knjižnici društva, ki obsega več kot tri tisoč naslovov, večinoma leposlovje v slovenščini. Zbirko je začela vključevati v skupni katalog slovenskih knjižnic COBISS kot slovensko knjižnico v sosednji državi. Popis še traja in vse doslej vpisane knjige so vidne v "online" katalogu. Knjižnica KPD Bazovica je povezana tudi z Osrednjo knjižnico Srečka Vilharja v Kopru, ki je društvu podarila premično zbirko s stotimi naslovi knjig za otroke in mladostnike.

Priznanje društva si je zaslužila tudi s tem delom: "Vsako priznanje me razveseli, to me je še posebej, in počutim se počaščeno. Slovenski dom mi je resnično kot drugi dom, z vsemi ljudmi, ki jih poznam iz otroštva, in vsemi vezmi, stkanimi ob večletnem druženju in različnih aktivnostih. Tu je prisotna pripravljenost pomagati drug drugemu, pa tudi skupaj ohranjati slovensko kulturo. Od malega sem vzgajana v dveh kulturah in nikoli se nisem počutila, da bolj pripadam eni ali drugi strani."

■ Marjana Mirković

Martina Grlica, foto: Istog Žorž

Foto: Damjan Slabe

Arhiv PS

Arhiv PS

Arhiv PS

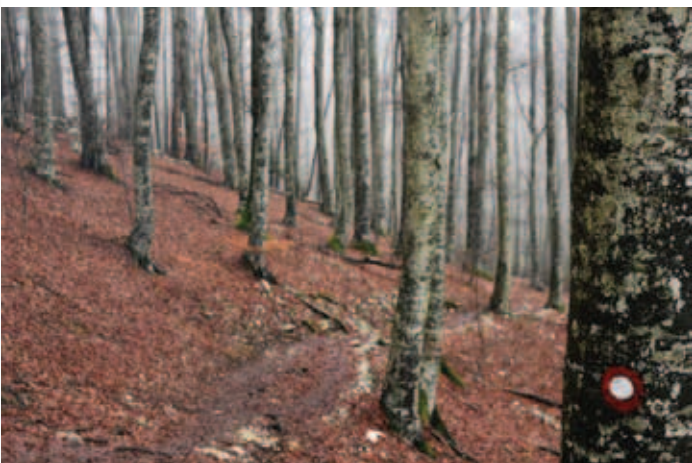

Foto: Darko Mohar

Foto: Darko Mohar